

ИЗВЕШТАЈ О ОЦЕНИ ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ

ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

Презиме, име једног
родитеља и име
Датум и место рођења

Јовановић, Драгиша, Марија
27.06.1994, Лесковац

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
УНИВЕРЗИТЕТ У НИШУ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ
Улица Краља Александра Ујединитеља 11 факс 121

Прикљенок	18. 07. 2025	ДОКТОРСKE
Орг. јед.	Број	Примач
06/8	83	1 0

Основне студије

Универзитет
Факултет
Студијски програм
Звање
Година уписа
Година завршетка
Просечна оцена

Универзитет у Нишу
Економски факултет
Финансије, банкарство и осигурање
Дипломирани економиста
2013.
2017.
9,86

Мастер студије, магистарске студије

Универзитет
Факултет
Студијски програм
Звање
Година уписа
Година завршетка
Просечна оцена
Научна област
Наслов завршног рада

Универзитет у Нишу
Економски факултет
Финансије, банкарство и осигурање
Мастер економиста
2017.
2018.
9,86
Економија
Улога информационих система у пословању предузећа

Докторске студије

Универзитет
Факултет
Студијски програм
Година уписа
Остварен број ЕСПБ бодова
Просечна оцена

Универзитет у Нишу
Економски факултет
Пословно управљање
2019.
120
10,00

НАСЛОВ ТЕМЕ ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ

Наслов теме докторске
дисертације
Име и презиме ментора,
звање
Број и датум добијања
сагласности за тему
докторске дисертације

Утицај ефективне иновационе активности и ефикасне употребе патената на
пословне перформансе високотехнолошких предузећа
Маја Ивановић-Ђукић, редовни професор
НСВ број 818-01-4/25-33; 15.05.2025. године

ПРЕГЛЕД ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ

Број страна
Број поглавља
Број слика (шема, графикона)
Број табела
Број прилога

312 (281 нумерисано)
4 (четири)
16 (шеснаест)
Укупно 81 = 53 (у тексту) + 28 (у прилозима)
1 (један)

ПРИКАЗ НАУЧНИХ И СТРУЧНИХ РАДОВА КАНДИДАТА
који садрже резултате истраживања у оквиру докторске дисертације

Р. бр.	Аутор-и, наслов, часопис, година, број волумена, странице	Категорија
1	Jovanović Marija, Krstić Bojan, Münir Gökmen Ahmet, „The influence of research and development on patent activity of high-technology companies”, <i>Economics of Sustainable Development</i>, 2024, Vol. 8, No. 1, pp. 1-10. У циљу одржавања конкурентске предности, заузимања лидерске позиције на тржишту и преузимања улоге креатора „правила игре“, високотехнолошка предузећа се ослањају на своју иновациону активност, значајно улажу у активност истраживања и развоја, чији су ауторитет проналазци који су потенцијални предмет патентне заштите. Патентна активност предузећа индикатор је његове иновационе активности и инструмент који предузеће може користити за постизање различитих пословних циљева. Циљ истраживања је да утврди утицај који активности истраживања и развоја имају на патентну активност високотехнолошких предузећа.	M51
2	Petrović Bojan, Krstić Bojan, Rađenović Tamara, Jovanović Marija, Jovanović Vujatović Milica, „Does the efficient use of visible intellectual capital determine the profitability in the automotive industry?”, <i>Економске теме</i>, 2023, Vol. 61, No. 4, pp. 515-539. Интелектуални капитал представља једну од кључних детерминанти стварања вредности и унапређења конкурентности предузећа. Сврха овог истраживања је да на узорку 12 водећих компанија аутомобилске индустрије испита међузависност, као и утицај ефикасности нематеријалне имовине и гудвила на различите индикаторе за мерење перформанси стопе приноса на укупну активу и стопе приноса на сопствени капитал, применио ЕИС модела за израчунавање индикатора - Ефикасност у употреби нематеријалне имовине и гудвила. У раду се указује на изузетну важност ефективног и ефикасног управљања свим интелектуалним ресурсима чија је вредност приказана у активи биланса стања имајући у виду евидентан утицај на рентабилност пословања.	M51
3	Jovanović Marija, Krstić Bojan, Rađenović Tamara, „The influence of research and development and patent activity on business performance: The case of high-technology companies”, <i>Facta Universitatis, Series: Economics and Organization</i>, 2023, Vol. 20, No. 2, pp. 151-169. Циљ овог рада је да се утврди утицај активности истраживања и развоја и патентне активности на пословне перформансе високотехнолошких компанија са највећим бројем патентних пријава према евиденцији Светске организације за интелектуалну својину. Истраживање потврђује значај истраживачко-развојне и патентне активности за пословање високотехнолошких компанија. У раду је истакнуто да евалуација представљених резултата може послужити као основа за даље закључке, да доприноси постојећој литератури и стратегији истраживачко-развојне и патентне активности високотехнолошких компанија.	M52
4	Jovanović Marija, Krstić Bojan, Rađenović Tamara, „Green patents as a determinant of sustainable economic growth”, <i>Economics of Sustainable Development</i>, 2022, Vol. 6, No. 2, pp. 1-15. У циљу успостављања одрживог економског раста, владе широм света све више у оквиру својих политика уводе програме подршке еколошком аспекту пословања компанија. Како би одговориле захтевима тржишта, а истовремено допринеле остварењу принципа одрживости, компаније улажу у активности истраживања и развоја и еко-иновације. Као параметар интензивности екоиновација често се користи број зелених патената. Предмет истраживања овог рада јесте сагледавање утицаја зелених патената на економски раст националних економија које су водеће по броју пријављених зелених патената. Циљ рада је да се утврди јачина и карактер везе између изабраних показатеља зелених патената и бруто домаћег производа ових националних економија.	M53

НАПОМЕНА: уколико је кандидат објавио више од 3 рада, додати нове редове у овај део документа

ИСПУЊЕНОСТ УСЛОВА ЗА ОДБРАНУ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Кандидат испуњава услове за оцену и одбрану докторске дисертације који су предвиђени Законом о високом образовању, Статутом Универзитета и Статутом Факултета.

ДА **НЕ**

Кандидаткиња Марија Јовановић испуњава све услове за оцену и одбрану докторске дисертације предвиђене Законом о високом образовању, Статутом Универзитета у Нишу и Статутом Економског факултета у Нишу. У складу са Стандардима и процедурама за обезбеђење квалитета у поступку уписа, организовања и завршетка докторских академских студија и израде и одбране завршног рада - докторске дисертације Економског факултета у Нишу, кандидаткиња је испунила све обавезе на докторским академским студијама, презентovala је резултате истраживања у вези са пријавом теме докторске дисертације кроз два докторантска колоквијума и пријавила тему докторске дисертације, за коју је добијена сагласност Научно-стручног већа за друштвено-хуманистичке науке (Одлука број 818-01-4/25-33 од 15.05.2025. године). Кандидаткиња је Факултету поднела захтев за одређивање Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације, као и одговарајући број примерака урађене докторске дисертације. Кандидаткиња испуњава услове дефинисане Правилником о поступку припреме и условима за одбрану докторске дисертације Универзитета у Нишу. Као првопотписани аутор, кандидаткиња има научне радове повезане са садржајем докторске дисертације објављене у домаћим часописима са листе министарства надлежног за науку, укључујући и научни рад објављен у часопису који издаје Универзитет у Нишу.

ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Кратак опис појединих делова дисертације (до 500 речи)

Докторска дисертација, поред увода, закључка, литературе и прилога, садржи четири повезана поглавља.

У првом поглављу под насловом „Ефективност иновационог процеса“ фокус је најпре на идентификовању детерминанти и кључних фактора који имају утицај на иновациону активност и креирање и одржавање оптималног портфолија иновација предузећа у условима глобалне конкуренције. Такође, сагледани су савремени трендови у процесу развоја иновације производа, анализирана је отворена иновација као савремена парадигма управљања иновацијама, истражена је улога и значај интелектуалне својине у процесу развоја новог производа предузећа, као и у процесу отворене иновационе активности предузећа. Поред тога, разматране су различите стратегијске опције које представљају комбинације стратегија интелектуалне својине и стратегија иновационе

активности предузећа.

Друго поглавље под насловом „Ефикасност управљања патентима“ посвећено је анализи патента као елемента интелектуалне својине и ресурса предузећа са правног, техничког и пословног аспекта. Најпре су истакнуте идентификоване карактеристике патента, природа и сврха патентне заштите, предности и недостаци патената, као и врсте патената које се наводе у релевантној литератури, али и од стране одређених националних завода за интелектуалну својину. Затим, елабориран је предмет патентне заштите, услови за стицање патентне заштите, садржина и обим права субјеката патентне заштите, међународни уговори у области патентне заштите. Након тога описан је процес стицања патентне заштите кроз одређене фазе на примеру Завода за патенте и жигове САД-а. На крају другог поглавља посебан акценат је стављен на вредновање патената и опис различитих стратегија управљања патентима предузећа, као и тактика за њихову успешну реализацију.

Трећи део дисертације под насловом „Детерминисање односа ефективног управљања иновацијама, ефикасне употребе патената и пословних перформанси предузећа“ фокусиран је на идентификовање значаја иновационе и патентне активности за пословни успех предузећа и анализу утицаја иновационе активности на патентну активност предузећа, као и утицај патентне активности на пословне перформансе предузећа. Сагледан је најпре однос између улагања у истраживање и развој и патентне активности предузећа, а затим утицај патентне активности на пословне перформансе предузећа. Резултати истраживања великог броја студија, које су за предмет истраживања имале, управо, однос између улагања у истраживање и развој и патентне активности предузећа и утицај патентне активности на различите пословне перформансе предузећа, сублимирани су и систематизовани у овом делу дисертације.

У четвртном поглављу дисертације под насловом „Емпиријско истраживање утицаја иновационе активности на патентну активност и патентне активности на пословне перформансе високотехнолошких предузећа“ приказано је емпиријско истраживање утицаја иновационе активности на патентну активност и утицаја патентне активности на пословне перформансе високотехнолошких предузећа која се налазе на листи 50 највећих подносилаца међународних патентних пријава у складу са Уговором о сарадњи у области патената Светске организације за заштиту интелектуалне својине. Најпре, креиран је концептуални оквир истраживања, дефинисане су хипотезе, извори података за узорак високотехнолошких предузећа и зависне/независне варијабле. Након тога, презентоване су коришћене статистичке методе, приказана је дискусија резултата истраживања и коначна оцена дефинисаних хипотеза. Затим, истакнут је значај теоријског и емпиријског истраживања, импликације за менаџмент предузећа који доноси и спроводи одлуке у области иновационе активности, патентне активности и пословних перформанси високотехнолошких предузећа у циљу постизања дугорочног и континуираног раста њихових пословних перформанси. На крају, назначене су предности и ограничења спроведног истраживања и дате су препоруке за будућа истраживања.

ВРЕДНОВАЊЕ РЕЗУЛТАТА ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ

Ниво остваривања постављених циљева из пријаве докторске дисертације (до 200 речи)

Према оцени Комисије, у потпуности је остварен основни циљ теоријско-емпиријског истраживања кроз квалитативну и квантитативну анализу утицаја иновационе активности на патентну активност, као и патентне активности на пословне перформансе предузећа. Кроз анализу и обраду релевантне литературе, кандидаткиња идентификује детерминанте и кључне факторе који утичу на иновациону активност предузећа у условима глобалне конкуренције и критички сагледава улогу интелектуалне својине у имплементацији иновационе стратегије. Осим тога, кандидаткиња је остварила и друге изведене циљеве истраживања, који се односе на критичку анализу, са правног, техничког и пословног аспекта, патента као кључног елемента портфолија интелектуалне својине и ресурса предузећа, и критичку евалуацију алтернативних метода мерења вредности патента као интелектуалне имовине предузећа. Разрадом основног циља, кандидаткиња је остварила и посебан циљ, који се тиче истраживања утицаја иновационе активности на патентну активност предузећа, као и патентне активности на пословне перформансе. Применом статистичких и економетријских техника остварен је и посебан циљ истраживања који подразумева идентификовање и квантификовање утицаја иновационе активности на патентну активност и утицаја патентне активности на пословне перформансе предузећа. На основу свега наведеног, дате су корисне импликације за менаџере у департману истраживања и развоја, менаџере који су одговорни за управљање интелектуалном својином, као и менаџмент пословних јединица и предузећа, које произилазе из истраживања у докторској дисертацији.

Вредновање значаја и научног доприноса резултата дисертације (до 200 речи)

Научни допринос теоријског истраживања у докторској дисертацији садржан је у холистичком сагледавању различитих аспеката иновационе и патентне активности, њихове међусобне повезаности и повезаности са пословним перформансама предузећа. Допринос теоријског истраживања огледа се у свеобухватној критичкој анализи иновационе активности предузећа и патента са правног, техничког и пословног аспекта у условима глобалне конкуренције, као и идентификацији релевантних индикатора иновационе и патентне активности. Посебно значајан је методолошки допринос дисертације који се огледа у креирању уникатног концептуалног модела на коме се заснива емпиријско истраживање, као и креирању нових показатеља патентне активности који су део концептуалног модела.

Научни допринос резултата емпиријског истраживања је и у истицању значаја који иновациона и патентна активност имају за пословне перформансе високотехнолошких предузећа која се налазе на листи „50 највећих подносилаца РСТ пријава“ Светске организације за интелектуалну својину. Резултати емпиријског истраживања могу послужити високотехнолошким предузећима са интензивном иновационом и патентном активношћу у

креирању и имплементацији корпоративне стратегије, стратегије интелектуалне својине и стратегије спровођења активности истраживања и развоја, као и одговарајућег менаџмент приступа у циљу постизања што већег пословног успеха. Такође, они могу служити креаторима политика влада држава при дефинисању и имплементацији одговарајућих мера и програма подршке и стимулације иновационе активности.

Оцена самосталности научног рада кандидата (до 100 речи)

Током припреме и израде докторске дисертације, Комисија констатује да је кандидаткиња показала истраживачку зрелост и самосталност у научном раду. На основу свих сугестија ментора и предлога чланова Комисије, кандидаткиња је дефинисала предмет, циљеве, основну структуру, концептуални оквир и методологију истраживања, док је спроведено емпиријско истраживање омогућило квантификовање и верификовање дефинисаних хипотеза. Истраживањем релевантне и свеобухватне литературе, као и анализом добијених резултата постављених хипотеза, кандидаткиња је формулисала одговарајуће закључке, препоруке за менаџере високотехнолошких предузећа, у циљу постизања дугорочног и континуираног раста пословних перформанси предузећа.

ЗАКЉУЧАК (до 100 речи)

На основу оцене резултата истраживања, научног доприноса и значаја докторске дисертације, Комисија констатује да је докторска дисертација задовољавајућег квалитета и да је урађена у складу са одредбама Закона о високом образовању, Статута Универзитета и Статута Економског факултета у Нишу. Сходно томе, Комисија позитивно оцењује докторску дисертацију кандидаткиње Марије Јовановић под називом „Утицај ефективне иновационе активности и ефикасне употребе патената на пословне перформансе високотехнолошких предузећа” и предлаже Наставно-научном већу Економског факултета у Нишу да прихвати Извештај о оцени докторске дисертације и одобри њену јавну одбрану.

КОМИСИЈА

Број одлуке ННВ о именовању Комисије		818-01-5/25-23
Датум именовања Комисије		01.07.2025. године
Р. бр.	Име и презиме, звање	Потпис
1.	Др Бојан Крстић, редовни професор	
	Пословно управљање	
	Економски факултет Универзитета у Нишу	
	(Ужа научна област)	(Установа у којој је запослен)
2.	Др Маја Ивановић-Букић, редовни професор	
	Пословно управљање	
	Економски факултет Универзитета у Нишу	
	(Ужа научна област)	(Установа у којој је запослен)
3.	Др Дејана Златановић, редовни професор	
	Пословна економија	
	Економски факултет Универзитета у Крагујевцу	
	(Ужа научна област)	(Установа у којој је запослен)

Датум и место:
У Нишу, јула 2025. године